

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 63.

Sobota 6. avgusta 1927.

Leto II.

Pojdite se konje, razdirači!

Kako naj zavedni delavec še govori resno o ljudeh, ki iščejo in najdejo vedno novih laži, s katerimi blatijo in obrekujejo socialistično stranko in našo združeno listo organizirane delavstva v Sloveniji?

Kako, sodruzi in vsi pametni ljudje, kako naj govorimo o njih? Ali ni naša pravica in dolžnost, da povemo resnico o njih, o škodljivosti njih početja za delavski razred, za socialistično misel sploh?

Vpričo Vas, sodruzi, se pogajamo, povemo s kakšnimi ljudmi imamo opraviti, Vi ste natančno poučeni, kako stvar stoji. In ko pride med Vas nasprotnik skupnega nastopa, pa Vam govori neresnico, govori Vam o monarhistih, o buržuji, o stavkoka-zih, o izdajalcih delavskih interesov itd., in Vi zopet omahnete, jim verujete napol, pa zahtevate, da naj se stvar še razčisti in razčišče.

Sodruzi, Vi ste vendar večinoma zreli moške, imate pamet, Vi veste, da je sramotno celo za posameznega poštenega človeka, če se mora pogajati s svojim zahrbtnim sovražnikom, tukaj z zahrbtnim delavskim sovražnikom, ki je odklonil skupen nastop in odklanja z vso odločnostjo enoten delavski politični pokret.

To, delavci, to morate vedeti in se obenem tudi zavedati, da so ti ljudje hujši nasprotniki naše politične moči kakor buržuazija, ki vodi boj proti nam, ne sili pa tako v naše vrste, razen klerikalizma, kakor ti ljudje.

Sodruzi delavci, Vi živite med narodom in poznate precej dobro moralno njegovo. Ali veste, kako prezira narod opravljive in obrekovalce? Narod se opravičev in obrekovalcev ogiblje, boji se jih, sovraži jih, ker so nevarni njegovemu dobremu imenu in ker delajo prepire in sovraštvo v rodbinah, v občinah itd. In Vi, mnogo Vas je takih, tem ljudem verujete

in jim nasedate, čeprav nič drugega ne delajo, kakor prav tako škodljivo razdiralno delo med Vami.

Mi smo vse opustili, ker obrekovanja niso bila še nikoli ne socializem ne komunizem. Socializem je znanost, je nauk, kako naj se delavstvo bori za novi družabni red in kakšen bo ta družabni red.

Toda, če mnogo delavstva noče razumeti tega, kar smo rekli zgoraj, bomo morali odgovarjati lažnikom z blatom in polenom.

Sodruzi, kako morete imeti toliko potrpljenja, da ne naženete obrekovalcev in sejancev razdora v Vaših vrstah iz svoje srede? Kako morete zahtevati od poštenih socialistov in zedinjancev, da se naj razčiščujejo s takimi ljudmi? Združitev delavstva obstoji vendar v tem, da se delavstvo združi na poštenem programu. Ali ni škoda za čas, da bi govorili o lažeh in obrekovanjih, ki jih ti ljudje trosijo med delavstvom, namesto o socializmu in razrednem boju?

Vsi veste, da se s takim delom ne ojači politična moč delavstva. Zaradi tega zavračate vedno in povsod tako rovtarsko delo, kakršnega ne marate ne v rodbinah in ne v občinah.

Mi se ne bomo dosti branili več pred gorostasnimi čvekarijami, ki jih razširjajo sovražniki delavske enotnosti. Ali, sodruzi, Vas bi prosili eno: postanite resni vsi, ne nasedajte zapeljivcem, zavedajte se, da ste moške, da hočete enoten socialističen pokret in da obrekovanje, opravljanje in laž ne najdeti več prostora v Vaših ušesih, v Vaših možganih. Če storite to, je takim ljudem odklenalo, Vi boste politično enotni in pri volitvah nastopili častno in proti volji vseh razdiračev najlepše manifestirali svojo zavednost in pokazali, da proletariat v Sloveniji nekaj šteje in da mora tudi buržuazija računati z njim.

M.: Volilne misli . . . !

V času, ko premišljuje v celici Justične palače v Ljubljani o grehih, ki sem jih baje zagrešil po mnenju tožitelja krščanskega župnika na Jesenicah ob času nagrobnega govora ponesrečenega vlakovodje Hladra na Jesenicah, se obenem spominjam volilne borbe in vsega, kar je ž njó v zvezi, zlasti pa stanje v našem delavskem pokretu v očigled volitev.

Meščanski listi so že v polnem volilnem besedičenju in polni samozavestne zmage. Svoje zmage so si že vnaprej gotovi, volilno navdušenje je baje tako, da si bodo volilci roke polomili od samega aplavdiranja in končno od samega navdušenja izplahneli.

Delavske stranke se ne pripravljajo tako hitro na volitve — se nikamor ne mudi. Delavstvo se je porazdelilo, odnosno so ga porazdelili voditelji na dve fronti. V fronti razbijačev in zmerjačev (voditeljev namreč) so se združili nezadovoljni vsi vseh nijs, sporazumeli so se za skupno blatenje, to jim je vsem skupaj sveto, to jim je cilj in program. Združili so se od komunistov do sedanjega radikala ter slednjič do onega, ki je hodil v Beograd gledat dekleta, da je potem pripovedo-

val volilcem, kako so se mu dopadla. Tudi taki so v tej fronti, ki mislijo postati komisariji, če že ne v sovjetski, pa vsaj v monarhistični vladi. Na drugi strani pa se zbirajo delavci, ki niso navajeni kričanja, so siti deklaracij ter naučenih fraz in laži. Mirno bodo prenesli vse, kar se bo vrglo med nje besed v znamenju lažnjivega očiščevanja. Delavstvo ne pozna notranjega strankarskega trenja, zahrbtnosti in prevar, ne razume, komu to koristi sedaj, komu je bilo koristno takrat, ko se je hodilo zmerjati in obdelovati v restavracijo »Pod lipo«, ali naj napravimo predvolitve v občino s klerikalci ali brez klerikalcev itd. (Zakaj se sedaj ne napravi predvolitev?) Kdaj ima kdo prav? teh zagrizenih strankarskih politikov, tega ne more razumeti navaden delavec, zlasti pri taki ciganski vsiljivosti in kričavosti. Ta vsiljivosti je podobna vsiljivemu cestnemu beraču, ki kriči: »Daj meni, daj meni!« in kaže svoje razgaljeno telo.

Še nam je v spominu, kako krvavo se je kričalo kmalu po vojni. Prinašali in nosili so k nam vetrovi revolucionarje vseh vrst, bili so to pravi leninisti. Bog ne daj, da bi se bil drznil kdo dvomiti nad vrednost-

jo in moralo teh odposlancev, takoj je bil obsojen in obsovan, da je socialpatriot, reformist in kontrarevolucionar. Ko pa je prišel prvi pritisk na delavstvo od strani buržuazije, tedaj so zopet zginili ti pravi, kričavi delavski zastopniki iz delavskega tribunala ter odšli zopet oznanjat nacionalizem in božje razodetje zopet tje, odkoder so bili k nam poslani, to je k nasprotnikom.

Delavstvo pričakuje veliko od vsakih volitev, to pa je ravno njegova nesreča. Delavcem ni enotna fronta športna zabava, delavstvo resno razmišlja predvsem, kako priti do tega, da uveljavi svojo politično moč in je zato iskreno za enotni nastop.

Kaj se pravzaprav hoče s temi volitvami z ozirom na delvaski razred? Namen volitev je, ali vsaj tak bi moral biti, da se pokaže vladajoči buržuaziji, da je več delavcev marksistov revolucionarjev, kakor to hoče dopovedati svetu kapitalistično časopisje. Volitve bi tedaj morale biti legalno štetje revolucionarne armade, plebiscit nemaničev in posedujočih v pravem pomenu besede. Buržuazija bi se pri teh volitvah morala prepričati, koliko nas je nezadovoljnejšev s sedaj obstoječo kapitalistično družbo, kljub vsem obznanam in njenega varuha — kapitala. Ako pa delavec ne upa tudi sedaj povedati, kako misli, kako si bo upal povedati pozneje, ko bo nastopilo še kaj hujšega. Delavstvo strastno obsoja razcepljenost v delavskih vrstah, proklinja vsakega, kdor ga hoče s tem pomiriti. Si divjo gesto dopoveduje, da je sito razcepa in večnih intrig, pravi? »Ne gremo na volišče; naj volijo tisti, ki so zakrivali razcep!« Do neke mere se razume ta delavski protest in je tudi upravičen. Odobravati ali priporočati pa se pod nobenim pogojem ne sme. Pasivnost, zlasti pri teh volitvah, bi bila naravnost zločin. Kako prepričati onega, ki je za to plačan, da ga ne prepričaš, da je razcep v delavskih vrstah škodljiv največ seveda delavcem samim! Raditega mora delavstvo energično nastopiti proti vsem vsiljivcem in odločiti, kako misli.

Delavec! Kljub vsemu imaš eno samo izbiro, in ta je: pusti meščane in kapitalistične podrebnike, naj si zavijejo sami med seboj vratove, odsvetuj vsakemu nemanču, da ne bi nasedal vabljivim limanicam, ki se bo do nastavljal, da ga pogubijo! Pojdi na volitve, agitiraj za to, da se vsak delavec volitev udeleži, glasuj za tisto delavsko listo, za katero smatraš, da odgovarja času in tvojemu prepričanju! Agitirati za pasivnost je smrtni proletarski greh, kateri se bo maščeval nad teboj in nad proletarsko bodočnostjo!

Punt v klerikalni stranki.

K dogodkom pri Veliki Nedelji, o katerih smo zadnjič poročali je pripomniti še naslednje: Revolta med klerikalno mladino na kongresu pri Veliki Nedelji, kjer je takzv. napredna mladina zavrgla sedanje vodstvo, napodila konzervativnost voditeljev in se izrekla v boj proti kapitalizmu za razredni boj, je vzbudil med klerikalnimi starišmani in zlasti med mariborsko duhovščino strašno jezo in nevoljo. »Slovenec«, ki je dosedaj po-

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadrugi dom.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

KINO APOLO.

Od petka do nedelje

Kralj šoferjev.

Pustolovine, senzacije in smeh.

Carlo Oldini.

Hermann Picha.

ročal še o vsakem mlad. kongresu ni dosedaj o tem napisal besedice! Že iz tega se jasno vidi, da jim je zadeva skrajno mučna in da hočejo razkroj v svojih lastnih vrstah javnosti prikriti. Še strašnejša nevolja je pa nastala, ko je »Del. politika«, »Volksstimme« in »Jutro« poročalo o tem kongresu, o uspehih klerikalne vzgoje in ko so pozdravljali Krekovo mladino in ji ponudili roko za boj proti klerikalcem. Kaj pa zdaj početi? Voditelja kongresa, bivšega bogoslovca, niso mogli prijeti, zato so pa navalili na mariborskega bogoslovca, ki je (za sedaj!) popolnoma v njihovi moči, na referenta glavne teme »Razgrnitev socialnih problemov«. Omenjeni bogoslovec je prejel od domačega župnika uradno pismo ravnatelja, v katerem zahtevajo od njega sledeče:

1. Kako je mogel on kot bogoslovec prevzeti referat na zborovanju, kojeva vodstvo je odklonilo škofovega zastopnika.

2. Zahteva se, da javno (menda v »Slovenec«!) prekliče svoj govor in da naj poskuša poročilo nasprotnih listov označiti kot neresnico.

3. Zahteva se, da naj pride v Maribor se opravičiti in natanko opisati potek kongresa.

4. Če se to ne zgodi v teku 14 dni, je vsako nadaljno pogajanje izključeno.

Iz tega se jasno razvidi, kakšen je klerikalni »ultimat« in s kakšnimi sredstvi skušajo še v nadalje obdržati oblast nad maso. Omenjeni je bil mož na svojem mestu, ki se »ultimata« ni zbal, temveč je pogumno šel v Maribor in povedal g. ravnatelju še enkrat cilje mladinskega gibanja in preklical ni niti najmanj! Prireditelji pa so poslali »Izjavo« v kateri pravijo med drugim sledeče: »... sramotno je, da verjamete časopisom, ki ste jih sami javno obsodili in jih dali celo na indeks. Če želite vedeti več, smo Vam na razpolago!« ... V tem stavku se dovolj jasno vidi, da še kaj dajo na naša glasila. Mislimo, da k temu ni potrebnega komentarja. Stebri klerikalne stranke se vedno bolj majejo in rezultat njihovega dela bo — pogin pod ruševinami, ki so jih sami postavili!

Njihovo socialno mladino pa pozdravljamo in ji želimo pri svojem socialnem delu največ uspeha!

Mussolinijevo gospodarstvo . . .

Mussolinijev sistem teži težka gospodarska kriza, ki ga mogoče ne pričakovano stisne, da bo podoben izžeti limoni, od katere ostane samo še lupina. To je posneti iz poročil, ki jih prejema ameriški trgovski departement od svojih zastopnikov o gospodarskem položaju v Italiji. Brzobjavke, ki poročajo o trgovskem položaju, nam odkrivajo, da se pod rdečico italijanske gospodarske prosperitete skriva blede lice najnižjih delavskih mezd in najvišjih cen v Evropi.

Po teh poročilih, ki jih prejema trgovski departement, delajo italijanski izučeni delavci za najnižjo mezdo med izučeni delavci vsega sveta.

Italijanski ladjedelniški podjetniki so stavili veliko nižje ponudbe za gradnjo ladij kot britski in japonski. To pomeni, da se italijanski delavci zadovoljijo z nižjo mezdjo kot japonski. In kaj je posledica tega? Zaradi izredno nizke mezde, ki jo prejema italijanski delavci, ne morejo kupiti niti italijanskih poljskih pridelkov, tako da ti pridelki čakajo v skladiščih, da se izvozijo v inozemstvo. Ker se pa ti produkti vedno bolj množijo, mora priti končno krah, ki ne pretrese le vse Italije, ampak vrže tudi fašizem ob tla.

Industrijske izdelke prodaja Italija na Balkanu in v deželah, ki meje ob Sredozemsko morje. Tudi teh produktov ne producira Italija iz svoje lastne gospodarske moči, ampak si izposoje denar v Ameriki, a ob enem je pa delavcem v Italiji prepovedano stavkati. Ampak še ta navidezna produkcija je več ali manj pripovedka, trdijo protifašisti v Washingtonu. Fiatova avtomobilska kompanija je navadno imela zaposlenih 21.000 delavcev. Znižala je število delavcev na 10.000. V tovarnah za tekstilne izdelke iz bombaža in volne delajo samo tri dni v tednu. V kovinskih tovarnah dela samo 75 odstotkov delavcev od normalnega števila. Tiskarskih delavcev je brez dela trideset odstotkov.

Mednarodni biro iz Ženeve v Švici poroča, da so mezde italijanskih delavcev sramotno nizke, da so bolj podobne miloščini kot delavski mezdi. Italijanski delavec zasluži pet in sedemdeset odstotkov manj kot ameriški, in še 48 odstotkov manj kot britski. Z drugimi besedami povedano pomeni to, če ameriški delavec zasluži dolar, da italijanski delavec zasluži komaj 25 centov, ako britski delavec zasluži dolar, prejme italijanski le 52 centov. Toda cene so višje kot v Združenih državah. Vzlic temu je bila mezza znižana za deset odstotkov, kar je le pomnožilo bedo italijanskega ljudstva. Naznanilo, da se znižajo tudi cene, je ostalo le na papirju.

Kdaj se italijanski delavci vpro takemu režimu, tega protifašisti ne morejo povedati. Potlačili so civilne pravice tako temeljito, da je italijanskim delavcem nemogoče izreči svoj protest proti takim razmeram. Fašisti-

stovski špijonski sistem je izvršen do skrajnosti, da takoj pošljejo vsakega v prognanstvo na samotne otoke, ki ga izsede, da kritizira fašizem in Mussolinija.

Amerika je za Mussolinija še edino upanje. Tam upa dobiti še denar za svoje blazne čine in eksperimente. Ako bodo bankirji v Wall Streetu še nadalje podpirali Mussolinija z denarjem, tedaj se obdrži kvečjem še par let. Ako pa ti bankirji zavežejo denarno mošnjo, tedaj vzame vrag Mussolinija in njegov fašizem. Tako sodijo protifašistovski elementi v Ameriki o fašistovskem režimu.

Sacco in Vanzetti bosta usmrčena?

Iz Njujorka javljajo, da je guverner države Massachusetts odklonil pomilostitev italijanskih sodrugov Sacco in Vanzettija. V to svrhu sta bila menuda oba sodruga odvedena v posebno celico.

Ako odgovarja ta vest resnici, potem je pač dolžnost vse poštene javnosti in vsega zavednega delavstva, da dvigne takoj najhrupejši protest, kajti še nikoli ni bilo konsumirano tako justično nasilje, kakor bo v tem slučaju.

Stara lajna.

Trbovlje, 3. avgusta.

Klerikalci so že pričeli zopet vrteti svojo obrabljeno lajno o — kristanovcih! Kakor so to delali za časa občinskih in oblastnih volitev, tako skušajo tudi sedaj pred državno-zborskim volitvami, računajoč, da bodo s tem sejali med delavstvom malodušnost in zmedo, s katere upajo skovati svoj političen kapitalček. Ali to se jim bo proketo ponesrečilo, ker delavstvo dobro pozna klerikalne metode in jim tudi to pot ne bo šlo na lim, kakor jim ni šlo pri prejšnjih volitvah, saj dobro ve, da so pred volitvami socialisti kristanovci, po volitvah pa komunisti...

Tako vrše namreč klerikalci svojo denuncijantstvo v boju nad poštenim delavstvom.

Nič Vam ne bo pomagalo Vaše obrekovanje in blatenje, kakor tudi ne blatenje drugih temnih elementov, ki skušajo delavstvo razbiti. Kakor je šlo delavstvo enotno in siožno v borbo pri oblastnih volitvah, tako pojde tudi sedaj s podvojeno močjo v borbo za zmago pri skupščinskih volitvah, da pošlje v parlament ljudi, ki bodo zastopali delavske interese. Delavstvo je na te volitve pripravljeno, je enotno, hoče zmagati in se ne bo dalo več razdvajati ne od klerikalcev in ne od drugih. Oddalo bo svoje glasove kandidatu s. Siterju, katerega je tudi samo postavilo brez vsakršnega diktata od zgoraj.

daljšim odrom ter lepa predavalnica z galerijo. Na razpolago je gojencem velik športni prostor za nogomet itd. tri igrišča za krog, velik travnik, dve kegljišči itd. Najlepši kras tega doma pa je veliki prelepi park in okoli 60 hl vsebujoč ribnik s termalnimi vreli. Toplota vode pri izlivu znaša povprečno 18° C. Poleg parka je lep sadni vrt z različnimi vrstami sadnega drevja. Poleg tega sta še dva cvetličnjaka, kjer goje cvetlice in rastline za okras doma, zlasti nasadov pred vhodom.

Zdaj je v tem domu prostora za 500 vajencev in vajenk. Igrišča uporabljajo gojenci izmenoma v skupinah. Vsako jutro po zajtrku so na dnevnem redu proste vaje, zlasti take, ki krepe vse telesne mišice.

Okolica nudi mnogo prilike za izlete. V bližini je kraj Malleiten z izkopsinami vinskih grobov, razvaline grada Emmerberg, Starhernberg itd. Tudi sicer je dosti prilike za ture in izprehode. Za duševno razvedrilo je preskrbljeno z lepo knjižnico. Kadar zaradi neugodnega vremena ni mogoče bivati na prostem, se gojenci zabavajo v domu z različnimi igrami: šah, domino itd. Vsakih 14 dni prirede zabavni večer s predavanji, godbo, petjem in igrami. Naravnost presenetljivo je njihovo delovanje v tem oziru.

Dom za vajenke v Wiesenburgu ob Erlauf na Spodnjem Avstrijskem obratuje iz leta 1920 in obseva v celoti iz desetih objektov. V petih objektih so spalnice s 380 posteljami. Vsak objekt ima po šest spalnic, v katerih je po 12 postelj, eno pa 4 posteljni, sobo za nadzorovalko, dve pralnice, po eno garderobo in shrambo za kovečke in po šest angl. klosetov. V glavnem objektu je predavalnica, dve obednici in velika svetla kuhinja.

Kakor po vseh, je tudi v tem domu gojenkam na razpolago knjižnica, igrišča itd. Vpeljan je tudi radio.

Po enkrat na teden prireajo gojenke zabavne večere z igrami, predavanji in godbo.

Dnevne novice.

Finančni odbor proti vladi. Seja finančnega odbora, za katero je vladalo v javnosti napeto zanimanje, je končala na nenavaden način: absolutna večina navzočih članov odbora je glasovala proti vladi. Sprejet je bil predlog Pribečeviča, ki obsoja politiko vlade! Vlada je dobila s tem najglasnejšo nezaupnico, in če bi dala kaj na konstitucionalne običaje, bi morala izvajati posledice in demisionirati! Pa se bo najbrže sklicevala na novi parlament in na večino, ki jo upa po volji svoje oblasti proti volji naroda doseči. Na vsak način je to glasovanje pomembno, ker dokazuje, da nima ta »narodna« vlada pravzaprav nikogar za seboj.

Pomorska razorožitvena konferenca je končala, kakor je bilo ob miroljubnem razpoloženju večjih in manjših držav pričakovati: Angleži in Amerikanci se niso mogli sporazumeti, vse ostale države in državi ce so pa intrigrirale, kar se je dalo, da se niso sporazumeli. Tako se je pravzaprav razorožitvena konferenca pretvorila v oborožitveno konferenco, ker se bo sedaj oboroževanje na vseh koncih in krajih šele prav začelo. Meščansko časopisje se dela silno razočarano, mi bi se pa naspotno čudili, če bi take pacifistične komedije res rodile kak uspeh, kajti v miroljubnost držav, ki jim je nasilje osnova, nismo nikoli verjeli. Vprašanje miru more rešiti samo mednarodno delavstvo. In bo zato prav, da se akcija v tej smeri s strani delavstva bolj in bolj intenzificira.

Lepo so jih potegnili. Zadnje čase je veliko pisalo o prevedbi kronskih vpokojencev v dinarske. Malo je manjkalo, da ni klerikalna stranka v znamenju tega hrupnega uspeha otvorila in vodila veliko borbo. Končno se je ta prevedba začela nekam čudno zavlačevati in omejevat. Prvega tega meseca so pa mnogi vpokojenci trdo računali, da bodo vendar prinesli domov vsaj toliko dinarčkov, koliko je bilo prej kron. Toda, o joj! Mesto prevedbe, dinarjev itd., so dobili prvega še manj pokojnine nego navadno. Prevedba se je izprevrila v odtegljaje za razne davke in dajatve in ubogi vpokojenci bi morali državni blagajni pravzaprav še nekaj doplačati! Marsikatero krvavo ironijo si je že dovolil Beograd na račun ujedinenjen in osvobodjenih pokrajin — s to svojo najnovejšo potezo je pa postavil vsemu krono.

Osvežiš s kopeljo telo si mlado, še bolje pa s »CLIO« šumečo limonado.

Odlomek iz pisma gojenke naj pove, kako vpliva tak dom nanjo.

Danes je že minilo mesec dni, odkar sem odšla iz Wiesenburga. Žalibog!

Nikakor ne morem pričakati dne, ko bom spet smela priti tja, in da pridem, trdno upam...

Poleg tega so še slični domovi v Brucku ob Leithi, v Niederalmu pri Grödigu, v Gobelburgu am Kamp, Atzenbrugg-u ter na gradu Neulengbach na Spodnjem Avstrijskem. Razmere so povsod slične, kakor pri zgoraj opisanih dveh.

V lanskem letu 1926 je bilo oskrbovanih v teh domovih 10.337 vajencev in vajenk 260.038 dni in sicer:

v domu v	vajencev	dni oskrbe
Niederalmu	1577	41.649
Fischau	2527	65.388
Bruck	1737	41.796
Gabelsburg	200	5.014
vajenk		
Wiesenburg	1796	45.594
Neulengbach	1907	45.719
Fischau	553	13.830
Atzenbrugg	40	1.038
Skupaj 10.337		260.038

Nekateri domovi so odprti celo leto, drugi pa samo ob poletnih mesecih. Tako socialopolitično delovanje nas mora vsakakor navdajati z občutkom priznanja in spoštovanja. — Kaj pa smo storili za našo delovno mladino?! In vendar: ali je za nas ljudsko zdravje, zdrav, krepak in čvrst delovni naraščaj manj važen kot za Avstrijo?! Čas in nuja potreba velevata tudi nam, da ostavimo metodo klofut in »kneftre« ter odpremo tudi svoji mladini počitniške domove!

Tudi v Sloveniji dobimo take domove, če se bomo tako oklenili svojih razrednih organizacij, kakor so se jih oklenili avstrijski delavci.

Doslednost »Narodnega Dnevnika«. Pred 14 dnevi je še pisal »Narodni dnevnik, da si Delavska politika zastoni prizadeva doseči skupen nastop z Gustinčičem tudi pri teh volitvah, ker je bilo v Beogradu drugače sklenjeno in ker so baje tudi skrajni levičarji v Sloveniji zahtevali, da morajo nastopiti tokrat samostojno in proti socialističnim delavcem. (Tisti skrajni levičarji so bili seveda samo trije študenti in pa Gustinčič, delavstvo je pa bilo že takrat in je tudi še danes za skupen nastop). N. D. vse to ve, ker so njegovi poročevalci bili navzoči pri vseh sejah levičarjev, zlasti pa takrat, ko se je sklenilo odkloniti skupen nastop. N. D. tudi ve, da se je skoro edini poštenjak iz levičarskih vrst s. Kuhar iz Koroške samo vsled tega umaknil iz javnega življenja, ker so levičarski generali na zahtevo iz Beograda sramotno poteptali sklepe in željo štajerskega delavstva za skupen nastop. N. D. tudi ve, za čigav denar ti ljudje delajo in komu koristijo s svojim početjem, zato jih pa tako sumljivo zagovarja. Pa pride sedaj in napiše, da so združeni socialisti proti skupnemu nastopu. Tudi tukaj se je zopet srečal s klerikalci, ki so v »Slovenca« napisali isto od levih generalov inspirirano tendenciozno notico. Sicer je pa prav, da nas napadajo kapitalistični listi, ker vemo, da smo vsaj na pravi poti. Delavstvo pa lahko vidi, kdo je tem razbijačem bližji.

Poglavje o denuncijantih. Od s. Golmajerja smo prejeli naslednjo izjavo:

Spoštovani sodrug urednik!

V komunikeju o pogajanjih za enoten nastop pri državnozbornih volitvah, ki je bil objavljen v 60. številki (od 27. julija) »Delavske Politike«, čitam, da je g. inž. Gustinčič, ko je bil pozvan, da konkretno izjavi, kedaj je SSJ s policijo sodelovala, izjavil: da se to tiče Golmajerja. Ker je ta trditev lažnjiva, Vas prosim, da v Vašem cenj. listu objavite sledečo mojo izjavo:

Trditev g. inženjerja Gustinčiča, da sem s policijo sodeloval, t. j. da sem bil z njo v zvezi in to celo morada po nalogu SSJ, je podla in lažnjiva, ter jo energično zavračam.

Zdi se mi pa, da se je ta dični razbijač delavskega pokreta — ko je bil pozvan, da svoje očitke konkretno iznese — zmotil in namesto, da je rekel »to se tiče, saj veste katerega...« rekel, to se tiče Golmajerja.

G. inženjerja Gustinčiča pozivam, da naj moje sodelovanje in zvezo s policijo v svojem listu iznese. To mu pa — ne da bi se zlagal — ne bo mogoče, zato ga imenujem podlega obrekolavca in lažnjivca.

Beograd, 30. julija 1927.

S sodružnim pozdravom

Joža Golmajer.

»Narodni Dnevnik« divja. »Narodni Dnevnik« služi že nekaj časa prav čudnim tajnim silam. Neodvisen list, pravi, da je. Kdor ga čita, mora pa takoj opaziti, da je postal glasilo slovenskih klerikalcev. Ni ga zvestejšega zagovornika klerikalne stranke, kakor je postal v zadnjem času »Narodni Dnevnik«. Če bi imel »Narodni Dnevnik« glavo, bi rekli, da ga bo še bolela po tej najnovejši ljubezni, kakor ga je že večkrat zaradi nešteti ljubimkani. Moti se namreč ta nesrečni list, da bodo slovenski klerikalci dolgo uživali srčno ljubezen beograjske vlade, zlasti, če bodo zahtevali kakšne koncesije zase, kakor to obljubujejo svojim za vladu »navdušenim« volilcem. Sedanja vlada še nikakor ni definitivna in vsaka druga vlada bo napravila s klerikalci isto, kar z vsako drugo stranko, ko je ni več rabila — postavila jo bo pod kap. Kakršen je razvoj danes v tej državi, bodo klerikalci morali še dolgo ali slepo hlapčevati režimom ali pa razburjati volilce s svojo izborno revolucionarno demagogijo. Modri Narodni Dnevnik tega ne razume, zato pa leta od hiše do hiše in vprašuje, kje bi ga vzeli za hlapca, a končno mu pa nič ne plačajo. Sedaj je pri klerikalni hiši.

Še nekaj o vajeniških počitniških domovih v Avstriji.

Doslej obstoja v Avstriji osem vajeniških počitniških domov, deloma za vajence, deloma za vajenke. Hrana je izdatna. Zjutraj dobe gojenci kavo in kruh, dopoldne mleko in kruh ali pa surovo maslo in kruh. Posebno izdatno je kosilo (po 4 jedi) in večerja (po 3 jedi), dočim obstoja opoldanska malca iz kave in kruha.

Stroški so znašali v letu 1925 817.607,54 šilingov, dohodki z vsemi podporami pa 818.447,87 šilingov.

Poslani so bili vajenci (-ke) v domove največkrat zaradi pljučnega katarja ali slabokrvnosti, potlej zbog splošne oslabelosti, bronhijalnega katarja, vnetja prsne mrene, srčne napake itd. Manj je bilo drugih vrst obolenj: neuroza, kloroza, nevrastenija, skolioza, nevarnost jetike itd.

Po poklicu je bilo med vajenci največ mehanikov, krojačev, mizarjev in galanteristov, med vajenkami pa krojačice (1016!), pomožnih delavk, šivilj za perilo (266!) in modistinj (221!), dočim so bili drugi poklici manjkraji zastopani.

Kljub velikemu številu gojencev in gojenk z Dunaja jih je bilo samo 33 kaznovanih s predčasnim odpustom, a zaradi domotožja je predčasno prostovoljno odšlo iz okrevališča vsega skupaj le 12 oseb, znak, da se mladina v teh domovih res izborno počuti. Prilicno slično je z gojenci iz ostalih pokrajin.

Glede opreme in uredbe itd. bo slika najjasnejša, ako si natančneje ogledamo nekaj takih domov.

Dom v Fischau-u na Spodnjem Avstrijskem se nahaja sredi lepega parka. V njem je 22 zračnih, večjih in manjših spalnic, velika obednica, lepa velika telovadnica z gle-

Laži razširja. Tudi nesrečni Narodni Dnevnik je pobral laž, da socialisti v Sloveniji niso hoteli enotnega nastopa delavstva pri volitvah v narodno skupščino. Glavni odbor SSJ v Beogradu je res napravil načelni sklep, da nastopi socialistična stranka samostojno. To je pa sklenil glavni odbor šele takrat, ko ni bilo mogoče več misliti na skupen nastop. Izrecno pa je glavni volilni odbor naročil socialistični pokrajinski stranki, da ima svobodne roke, če more v Sloveniji doseči pri volitvah skupen nastop delavstva. Socialistična stranka je storila v ta namen vse, kar bi moglo pospešiti skupen nastop, toda Gustinčič in Bernot oziroma njiju klički sta skupen nastop onemogočili. To je menda vendar že jasno. Res-

nicoljubni »Narodni Dnevnik« pa pogriva že izpodbito laž dekalistov, da so socialisti zakrivali, da v Sloveniji ni skupnega nastopa delavskih vrst. V takem potvarjanju resnice se zrcali moralna vrednost.

Knjižnico prosvetnega odseka Delavske zbornice v Ljubljani je julija meseca obiskalo 400 članov in si izposodilo 790 knjig, od teh 494 slovenskih, 247 nemških in 49 hrvatskih, po vsebini 708 leposlovnih in 82 znanstvenih. Denarnih dohodkov je bilo Din 1173.50. Knjižnica je imela v primeri v prejšnjimi pomladanskim in poletnimi meseci največji promet. Ako pomislimo, da v vročem juliju ljudje mnogo manj čitajo, vidimo, da knjižnica hitro napreduje. Julija se je vpisalo 36 novih članov.

Pomen predstojećih parlamentarnih volitev za SSJ.

Poročilo za oblastni zbor, dne 17. julija 1927 v Celju.

Pointenzivljenje našega gospodarstva se ne bo dalo doseči brez tuje pomoči, kar je zopet istovetno z zasužnjenjem tujemu kapitalizmu. **Izhod je samo eden — to je pojačanje ekstenzivne produkcije.**

To je naš problem — je pa tudi problem naših sosedov.

Kakor se paradokso sliši — nam so preozke meje. Vladajoči krogi hočejo to rešiti s prikritim imperikalizmom. Mi ne!

Ne z mečem in srdom v srcu, temveč z pametjo in ljubeznijo hočemo mi preko naših meja!

Ne k onim, ki so tamkaj ravno tako imperialisti, kakor naši pri nas doma — temveč k bratu brat, k proletariatu proletariatu, ki mu je vsaka imperialistična zamisel tuja.

Naša formula ni nova. Ona tudi ni tako ozka, kakor je ona naših vladajočih krogov in ki kulminira v stavku: »Balkan balkanskim narodom!«

Naša formula ima svoja izhodišča v tivolski resoluciji 1909 — a naslednje leto je to točno formuliral Dimitrije Tucović v stavku:

konfederativna demokratična republika balkanskih držav.

V tem je rešen problem. Ustanovljena bo dovolj jaka gospodarska sila, ki bo odpravila sedanjo nevarnost zasužnjenja posameznih držav po tujem kapitalizmu — tuj imperializem si bo zlomil ost. Izginilo bo macedonsko vprašanje samo od sebe — a vprašanje naših sosedov bo postalo vprašanje naših državljanov.

S tem pa bo rešeno tudi vprašanje Slovenstva. Ne sicer tako, kakor ga pojmuje Koroščeva avtonomija, ki ne pomeni nič drugega, kakor izročitev Slovenije brezposojnemu izkoriščanju tujega in mednarodnega klerikalizma, a tudi ne tako, kakor ga pridigujejo oni, ki kolportirajo frazo narodnega in državnega edinstva, ki ne pomeni v bistvu zopet nič drugega, kakor izročiti Slovence srbski hegemoniji.

Naj nihče ne ugovarja, da ni čas govoriti o takih stvareh. Febrilno stanje našega državnega življenja in nikaka garancija za stabilnost položaja. Na drugi strani ni utopije, ki bi je razvoj časa in napredek človeštva ne postavila kot resnico.

Ako se danes smatra Balkan kot teritorij, kjer se rodi viharji — potrebno je, da si proletariatu pravočasno postavi svoj kompas, da vedoč in z odprtimi očmi vozi po valovju, da tudi v kritičnih dneh svojega cilja ne izgubi.

III.

V naši državi žive poleg državne-ga naroda, Srbov, Hrvatov in Slovencev, lepi tisoči drugih narodov — Nemcev, Madjarov, Rumunov, Bolgarov, Grkov, Turkov, Albanecov. — To so naše narodne manjšine. Te se

smatra za državljane druge vrste. Deloma sovražno postopanje proti njim povzroča nerazpoloženje od njihove strani — oni ne žive z nami našega državnega življenja in ne sodelujejo aktivno pri ustvarjanju narodnega gospodarstva.

Z izvedbo manjšinske zaščite je potrebno, da se njim da vse svobode, ki so potrebne, da se ljudem povrne zavest enakopravnosti z nami, da se jih dovede, da bodo interesirani na našem življenju, da postanejo pozitiven političen in gospodarski faktor, in za nas — predvsem, da se izvede lahko tudi pri njih — vsled prenehanja izjemnega stanja — diferenciacija na razrednem temelju, da bo šel meščan k meščanu in proletarec k proletarcu. Že iz samega tega poslednjega razloga je zahteva po popolni zaščiti narodnih manjšin za nas principijelna stvar. In samo sekundarnega pomena je dejstvo, da se s tem tudi služi našim lastnim manjšinam v tujih državah.

IV.

Kakšen pa je gospodarski položaj v državi?

Najodločnejši naš gospodarski naučnik M. Lj. Kosier je napisal sledeče:

Celokupno stanje našega gospodarstva navdaja z resno skrbjo vsakega, ki mu leži na srcu interes nacije in države.

Ekonomika politika se vodi pri nas v vidu osebnega režima poedinca.

Zato zavzema prezadolženost v vasi vedno večje razmere — govori se že o potrebi moratorija za kmeti in o insolventnosti kmeta. Že imamo slučaje v zemlji, kjer so kmetje fizički preprečili eksekutivno izterejanje dolgov. In dr. M. Stojič je v članku »Selo postaje insolventno« (»Politika«, 9. februarja 1927, št. 6750), zaklical: »Ako vlada ne uzme njegovo rešenje u svoje roke, uzečega selo i to mnogo brže, nego što mnogi misle i na način, koji neće biti dober, jer selu apsolutno nije više do čekanja.«

Pa tudi mestno gospodarstvo je enako pretreseno v svojih temeljih, kajti tudi njegovo oporišče pri nas je v glavnem v kmetu, kot glavnemu elementu potrošnje.

V gotovih denarnih zavodih čuti se izobilje gotovega denarja, ali zopet ni mogočnosti, da bi se ta neplodni in mrtvi kapital mogel koristno plasirati v solidne in likvidne kredite. Industrijska produkcija je zvedena na minimum, trgovine propadajo iz dneva v dan, a pravna sigurnost je taka, da nam je inozemski kapital pokazal hrbet.

Tako odličen naš gospodarski znanstvenik.

zacija SSJ za okolico Celje. Članom in članicam priporočamo, da se radi važnosti dnevnega reda zborovanja v polnem številu udeležijo.

Splošno gospodarska zadruga »Delavski dom« v Celju priredi v nedeljo, dne 7. avgusta 1927 ob 10. uri v prostorih gostilne »Jugoslovan« gospodarsko posvetovanje v zadevi ustanovitve konzumne prodajalne v Gaberju. Zadrugarji, ki žele, da pride v Gaberju do otvoritve konzumne prodajalne, pozivamo, da se posvetovanja zanesljivo udeležijo.

Trbovlje.

Velikopotezno akcijo, katero je začela socialistična večina v občinskem zastopu za ureditev najnujnejših vprašanj (šolstva, stanovanj, zdravstva), ne morejo nasprotniki delavstva očitno preboleti in skušajo v svojih časopisih omalovaževati sedanjo večino z igovorom, da nima nikake iniciative. »Slovenec« dopisnik se po svoji stari navadi trudi, da izprevrže stvari, ki so vsakomur umljive. Tekom enega leta vse to popravili, kar so klerikalni, demokratski gerenti v teku 8 let, ko so vladali na naši občini, zanemarili in upropastili, ni lahko. Pa so vendar že uspehi tukaj. V celih 8 letih pogubonskega gerentovanja v naši občini se ni toliko storilo za povzdigo naše občine, kakor je to storil sedanji občinski odbor v teku 8 mesecev svojega delovanja. Uvažujmo samo, da se gradi nova meščanska šola, ki bo ena najlepših stavb v Trbovljah, na katero bodo lahko ponosni vsi trboveljski občani. Novo zgrajene stanovanjske hiše na Piškovcu tudi ni podcenjevati, najsibo iz stanovanjskega, kakor tudi opeševalnega pogleda. Istotako se gradi v Hrastniku nova 18družinska stanovanjska hiša, ki bo kolikor toliko tudi pripomogla k omiljenju stanovanjske bede v hrastniški okolici. Vse priprave so v teku, da bo občina do prihodnje kopalne sezone dozdala tako zaželeno, za naš kraj potrebno, moderno urejeno javno kopalnico, kakor tudi hladilnico, za kar je tudi starešinstvo že poverjeno, da kupi tozadevno stavbišče. Da omenimo še druga manjša dela, ki niso nič manj važna, ki pa povzročajo odboru mnogo skrbi, kakor vodovod v planinski vasi, kolonija »Dimnik Terezija«. Javno stranišče, ki se gradi na Vodi in pa ureditev tržnega prostora, da bo odgovarjal svojem namenu. Popravila cest, mostov, potov, kanalizacija itd. to je stalo občino ogromne vsote, saj ni čuda, da je bilo vse tako razdrapano, če se ni ničesar v tem pogledu storilo. To znajo najboljši naši kmeti sami, ki so po večini klerikalcem že obrnili hrbet, ker so spoznali, da jih samo takrat poznajo, kadar rabijo njihove kroglice. Ako pa je mnenje »Slovenčevega« dopisnika tako hudo, da smo brez iniciative, kaj pa potem njihovi odborniki delajo, ki tudi sede v občinskem odboru, da iniciative ne prinesejo, če je res imajo cele koše? Na žalost moramo konstatirati, da so do sedaj prišli le z eno stvarjo na dan, pa še to smo morali zavrniti, ker je bila v škodo občanov in to je, da bi naj postavili kaplanijo, ki je last občine, cerkvi. Vsako tako iniciativo bomo pač tudi v bodoče hvaležno odklonili. Klerikalci se tudi vedno v svojem časopisu zavzemajo za proporc in jim ni dovolj, če smo mi po proporc postavili zastopnike občine v volilne komisije. Samo preštejte vaše tri mandate, pa boste videli, kaj vam po proporc pripada. In še to, kar ste tudi dobili, ste dobili, ker smo res demokratični in smo v tem pogledu bolj lojalni, kakor pa vi v oblastni skupščini, kjer ste predlog za volitve oblastnega odbora in odsekov po proporc kratkoma odklonili. Sedaj nam pa povejte, kdo je za in kdo je proti proporc? Da je poročevalec »Slovenca« brihtna glava, to menda ne bo nihče trdil, saj trdi, da se občinski odbor pri zadnji seji ni oziral za oddajo zemlje (Kukman in Podrenik), ko vendar že vrabci po strehah čvkaajo, da omenjena dva že zdavnaj imata od občine dodeljeno stavbišče in g.

Kukman je že celo na njem postavil hišo, »Slovenec« dopisnik pa še tega ne ve in mu zato zvetujemo, da si to hišico ogleda, da jo ne bo drugič prezrl. »Slovenec« ve tudi poročati o gradnji cest iz Hrastnika v Trbovlje, ko vendar vsak ve, da je ta cesta že stara 30 let in da ni občinska, marveč okrajna in da nima občina nikake potrebe graditi novo, če se pa kje kakšna občinska cesta popravlja, je to povsem jasno in razumljivo. Vsekakor smo pa radovedni, kje se gradi ta cesta in kedo jo gradi. Mogoče klerikalni okrajni zastop? Mi se vaše kritike in volitev prav nič ne bojimo, ker smo si zvesti naše zmage, a vas je strah.

Tržič.

Občinske volitve so za nami. Delavstvo je šlo na volišče v strnjenih vrstah in si osvojilo tiste pozicije, ki jih je imelo prvo dobo, namreč sedem odbornikov je dobilo in je za njegovo listo prejelo 163 glasov. Kje naj iščemo vzrok za ta lepi uspeh? Predvsem je treba poudariti, da je bila ena sama lista in se torej delavski glasovi niso mogli cepiti. Sicer so socialiste krščanski tovariši že na žlici vode vtopili, skratka nikjer jih ni več bilo, nazadnje pa tak uspeh, ki ga ni nihče pričakoval! Daleč za nami so ostali tisti, ki so nas vnaprej zanimali. Nočemo biti hudobni, kakor nekateri njihovi, zato ne vračamo milo zadrage, kakor bi zaslužili, temveč se omejimo zgolj na konstatacijo gotovih dejstev. Radi bi namreč vedeli, kako se zloga s krščanskim usmiljenjem postopanje z delavcem, kakoršnega je očitnoval tržiški gospod z usnjanjem P., odnosno njegovo ženo, ki je prišla za moža iskat dela? Nagal jo je, da takšnih ljudi, kot so socialisti, ne mra, dal nam je vsem skupaj priimek, kakor je bil svojčas pri Nemcih za Slovence v navadi, p... Dalje bi radi vedeli, kaj je volilna svoboda. Zgoraj imenovani je sklical delavce, pa jim je v rokavicah povedal, koga morajo voliti, če hočejo še delo imeti. Vidite, ljudje božji, pod takimi okoliščinami se moramo bojevati v dvajsetem stoletju. Potem pa pride takole, da se v svojem »lajbžurnalu« norca dela iz pametnega gospodarstvenika naša stranka, s katerim je šla na volišče in tudi edina pridobila en mandat, kar je znak, da volilci njen program vpoštevajo. Norčuje se iz bolnice, iz šole, iz stanovanjske bede in vsega, kajti teh reči on ne pozna. Za svojo osebo ima kar osem sob, za bolnico ima zase zadosti sredstev in je nikoli ne bo potreboval, kajti riziko njegovega dela je enak 100, ali z drugimi besedami, med duhovniki je vsled ugodnih življenjskih razmer najmanjša umrljivost. Torej se da norčevati. Medtem, ko nas takole po vseh pravih krščanskih morale opluje in opsuje, volilni letak je dovolj jasna priča, pa snubi jo njegovi oprode delavske izvoljenice, da bi z njimi sklenili zvezo za delo v občini. Še štirindvajset ur ni preteklo od jutranje antisocialistične pridige, pa jo že primaha odposlanec, kako in kaj. Ne, s tako dostojnimi ljudmi mi socialisti ne sklepamo zakonov. Tržiškemu delavstvu pa velja naša izrecna zahvala za požrtvovalno delo pri občinskih volitvah. Po tej poti tudi za skupšč. volitve, pa bo gotovo sedel delavski zastopnik v parlamentu. In tega nujno potrebujemo. Obenem so te volitve glasem memento delavskim voditeljem, ki žive od delavske nesloge, naj opuste vse in napravijo enotno delavsko listo, kakor so to tržiški delavci dovolj jasno zahtevali in boljši časi za delavca se bodo začeli.

Šiška.

Podružnica »Svobode« v Šiški je imela svoj izredni občni zbor dne 26. julija 1927. Kakor je razvidno iz poročila, je bila podružnica v kritičnem položaju. Po daljši debati je bil izvoljen sledeči odbor:

Predsednik s. R. Čebular, podpredsednik s. Bratko Kreft, tajnik s. Ivan Pezdur, podtajnik s. Viktor Dolžan, blagajničarka s. Vika Haderbolc, gospodar s. Vinko Zalaznik; za dramski odsek s. Pretnar Slavko; za

Maribor.

Pozor, mizarji!

Svarimo vse mizarje, da ne potujejo v Maribor iskat dela, ker se tukajšnji mizarji nahajajo v meznem gibanju, ter bi vsak dotok mizarjev in strojnih delavcev le ogrožal borbo mariborskih mizarjev za izboljšanje skromnih plač.

Celje.

Redne seje krajevne organizacije SSJ za okolico Celje se odslej vršijo namesto ob pondeljkih ob torkih in sicer v društvenih prostorih v Vodnikovu ulici 3.

Člansko zborovanje priredi v nedeljo, dne 7. avgusta ob 9. uri v gostilni »Jugoslovan« krajevna organi-

30letnica obstoja

I. delavskega kolesarskega društva za Slovenijo v Mariboru

dne 14. avgusta 1927 na vrtu gostilne Anderle v Radvanju.
V služaju slabega vremena v dvorani pivovarne Union (Götz).

godbeni odsek s. Udovč Maks; za gradbeni odsek s. Ivan Pezdir, za DTE s. Josip Vrhovec. Odbor: Ss. Šime Jurčič, Štalc, Lukanc, Kropar, Firm, Bergant, Vrhunc, Ajdiškova, Rakovec M., Ogrin. V nadzorstvo: Kovač Jakob, Kovač Ela, Dovgan.

Ker obstoja dosedanj odbor po večini iz samih novih in agilnih članov je nadaljnje delo omogočeno in je pričakovati koncem leta lep uspeh. Ob koncu občnega Ozbora se spominja predsednik umrlega člana sodruga Tišlerja.

Opozarjamo vse podružnice in ostala društva ali posameznike, ki hočejo dopisovati podružnici ali ostalim odsekom, da morajo nasloviti vse dopise edinole na podružnico »Svobode« v Šiški, Žibertova ulica (Zadružni dom). Na dopise, ki prihajajo na posameznike, se ne odgovarja.

Članom »Svobode« v Šiški sporočamo, da so vsak večer uradne ure od pol 8. do 9. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 10. ure dopoldne. Tu jim je možno, da plačajo svoj redni prispevek. Na razpolago so tudi vedno vsi dnevni in tedenski časopisi v društveni sobi. Prva prireditev, ki jo priredi nov odbor, bo 7. avgusta t. l., in sicer gozdni piknik na prostoru Zveze del. žen in deklet v »Mostecu. Igra tamburaški zbor »Svobode« Vič. Spored: Godba, ples, petje, jagnje pečeno na ražnju, lastni paviljoni itd. Jedila in pijača pripravljena po izredno nizkih cenah. Ostale podružnice pa prirede na ta dan izlet v Mostec. Čisti dobiček je namenjen za razvitje prapora »Svobode« v Šiški. Zbirališče posameznih podružnic bo razvidno iz lepakov. Pričetek ob 2. uri popoldne. Vstopnina prosta. K obilni udeležbi vabi odbor.

Klerikalni flasko v Senovem pri Rajhenburgu.

V nedeljo, dne 31. julija so imeli klerikalci pri gostilni Radej svoje volilne duhovne vaje. Govornik je začel prav viteško svoj govor, češ, vi rdečkarji, če ne boste dali miru z vašim predsedstvom, bom izvajal konsekvence po § 2 naše stranke — kakor se mu je že zaletelo. Na shodu ni bilo niti 20 njegovih pristašev in še to so bili sami »cerkveni možje« njemu za štafažo, zato smo zahtevali mi in ga prisilili, da se izvoli predsedstvo. Pripovedoval je, koliko ocvirkov bo pripeljal iz Beograda, če bo izvoljen, slovenskemu proletariatu. Klerikalne ovce so kar ihtele, ko so slišale, kako znajo g. župnik lepo pripovedovati o socialni politiki. Naštevaj je, kaj so storili poslanci SLS dobrega za Slovenijo, namreč da se bodo po volitvah smeli združiti z nazbolj reakcionarno radikalno stranko, katero so pred letom dni smatrali za najbolj korupcionistično. Pokazali smo mu, da klerikalci nimajo srca za proletarijat s tem, da je on svojega viničarja po 20letnem izmogovanju prepustil ljubemu bogu, tako namreč, da ga je pognal na cesto. — Sodrug! To je klerikalna morala in krščanski socializem v bistvu. Govoril je s. Pliberšek iz Trbovlja, ki je župniku dal toliko lekcij, da si je mož neprestano gasil žejo s spricerjem. Torej v nedeljo na klerikalnem shodu je govoril socialistični proletarijat, tercijalke pa so točile krokodilove solze, kot še nikdar poprej. 11. septembra pa enodušno volite skrinjico socialistične stranke Jugoslavije, koje kandidat je s. Richter za srez Brežice. Senovčani.

Zbirajte za tiskovni sklad!

Jugoslovenska delegacija na praški Olimpijadi.

Naša delegacija na praški olimpijadi je razočarala pričakovanja naših čeških sodrugov, ki so že mesece poprej javljali številno udeležbo iz Jugoslavije, oziraje se na lansko udeležbo 20.000 Jugoslovancev na sokolski olimpijadi in ker so bile Delavske Enote v Sloveniji ustanovljene po inicijativi čeških ITJ. Seveda, naše socialistično gibanje se ne more identificirati s češkim socialističnim gibanjem, ki je tesno zvezano s češkim republikanizmom (enako kakor v Nemčiji) in je takorekoč del državotvorstva češke republike, katero je aktivno pomagalo ustvarjati in uživa v tem oziru vso državno toleranco in podporo. Nasprotno je pa pri nas socializem, v naših današnjih razmerah, v najostrejši opoziciji, potisnjen med skrajno levico in kot tak z vsemi sredstvi oviran v delovanju. Pri nas ni med našim socializmom in državo nobene točke, na kateri bi se ta dva shajala.

Pri nas si ne moremo niti predstavljati, da bi država celo gmotno podpirala kako socialistično prireditev, ali da bi socialistična udruženja uživala isto njeno naklonjenost, kakor meščanska, kaj še, da bi ob kaki večji delavski prireditvi vlada ukazala izobesiti državne zastave na vseh javnih poslopijih in da bi se celo predsednik oficijelno udeleževal takih prireditev, kakor se je to zgodilo v Pragi. Tako daleč pri nas še nismo. Motivi, ki so vodili pri tem češko vlado, niso bili seveda zgolj toleranca, temveč tudi politični račun in bi kot taki tudi naši vladi ne škodili. Kadar stopa češka pred evropsko javnost, ji je prva briga, da demonstira državno skupnost vseh svojih slojev, da pokaže moč svojega državnega ustroja, za katerim stoje vse stranke, in da dokumentira svoj notranjepolitičen »Burgfrieden«. In to dosedaj vedno z uspehom. Katera druga nasledstvena država se more ponášati pred svetom s tako dobro reputacijo in s takim zaupanjem v krogih inozemskega kapitala, kakor Češka? Ne z obširnimi poročili o zatiranju »rdeče nevarnosti«, ne z zatiranjem delavstva, ne s korupcijo in nasilnimi volitvami in z izigravanjem strank, se ne ustvarja ugled države, pač pa s smotrenim gospodarstvom, z modernim socialnim skrbstvom in z vladanjem, ki ne daje povoda za splošno ljudsko nezadovoljstvo. Če-

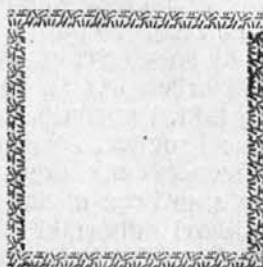
ška vlada za to zelo rada uporablja take prilike, ob katerih se pričakuje velik dotok tujcev iz inozemstva, da jim pokaže razmere v najlepši luči, in pa ker ti tujci prinesejo v državo mnogo denarja, da v drugič zopet radi pridejo.

Ce že ne iz drugih, zgolj iz trgovskih razlogov bi Jugoslavija storila bolj pametno, če bi takih internacionalnih prireditev našega delavstva ne ovirala, temveč jih podpirala. Ampak njena nesrpnost ji tega ne da. Lansko leto so naši Sokoli, ko so se vozili v Prago, uživali razne ugodnosti, mnogi so potovali na državne stroške, za letošnjo Olimpijado, ki je imela nič manjši pomen, se pa ni živ krst zmenil. Kakor se kaka država zna reprezentirati v tujini, tak ugled tudi ima v tujini. Letos bi bilo prišlo to veliko bolj do veljave, kakor lani. Lani so bili zastopani samo slovanski narodi, letos pa cela Evropa, ki se je čudila, da zastopa Jugoslavijo komaj troje ljudi in je bila tembolj prepričana, da so vse vesti, ki se razširjajo o jugoslovanski strahovladni, tudi resnične. Mi nismo krivi; naše šibke organizacije nimajo sredstev, da bi mogle reprezentirati Jugoslovanski proletarijat v tujini, kakor se spodobi, čeravno radi priznamo, da bi bilo lahko boljše, če bi bil ta proletarijat pri nas enoten. Kadar se hoče v inozemstvu dokazati moč in solidarnost v delavskem gibanju, so tam politične, kulturne, strokovne in gospodarske organizacije eno, in skupno delajo in žrtvujejo. Mar bi bile take Olimpijade, kjer se računa s stotisoči udeležencev, mogoče, če bi vse te panoge ne delovale skupno? Prihodnja Olimpijada delavske telovadbe in športa bo leta 1929 v Nürnbergu. Skrbimo že sedaj, da bomo takrat bolj častno zastopani. V daljni Frankfurt se nas je peljalo 40 telovadcev, ki smo tudi v telovadbi nastopili, lansko leto na Dunaj okroglo 30 in povsod se je inozemstvo živo zanimalo za nas. Letos so bili dve sodružici in en sodrug v Pragi tako navdušeno pozdravljeni, kakor noben drug narod, razen ameriških Čehov, tako, da je bilo to trojico skoraj sram, ko je tako malenkostna korakala za svojo zastavo, a tudi vse Jugoslovane, ki bivajo v Pragi, je bilo sram, da so tako slabo zastopani. Novinarji so se kar drenjali okrog te trojice in hoteli vedeti, zakaj je v Jugoslaviji delavska kultura tako slabo razvita. Češki listi brez izjeme, tudi meščanski, so prinašali cele tedne dolge članke o Olimpijadi in delavski kulturi, pri nas se ni niti enemu meščanskemu listu zdelo vredno omeniti ta velevažni dogodek, izvemši »Slovenca«, ki se je obregnil ob Husovo proslavo.

Širite naš list!

Ali že uporabljate

„PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

Vsi kupujejo obleke pri

J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Anton Vaupotičvdova

SODNA UL. 16, se priporoča v izvršitev vseh sobo-, črkoslikarskih in pleskarskih del po najnižjih cenah.

OBVESTILO!

Jakob Perhavec

tov. za izdelovanje likerjev, desert. vin in sirupov
Maribor, Meljska cesta 3

obveščam p. t. občinstvo, da sem prevzel s 1. julijem t. l. trgovino z alkoholnimi tekočinami (razprodaja na drobno) od **Albrecht & Strohbach**

GOSPOSKA ULICA ŠT. 19

ter se priporočam za obilen obisk. — V zalogi bom imel vedno pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirita, vinskega kisa in kumarce.

Postrežba tožna. Cene solidne.

JAKOB PERHAVEC

Gospodsk. ulica 19

Klobuke

kravate, ovratnike, nogavice, palice najceneje pri trdku

Igo Baloh, Vetrinjska ul. 18

JURIJ JUTERSCHNIK

slikar in pleskar, Maribor, Grajska ulica 3, se priporoča za prevzem vseh slikarskih in pleskarskih del po najnižjih cenah in izvršni izpeljavi. Samo moderni vzorci so na vpogled. — Učenec se sprejme.

Zelo zanimivo

je ilustrirano, popularno Radio glasilo

„RADIOWELT“

(bakreni tisk).

Razen vseh evropskih razposilnih programov interesantne aktualnosti in vrednostne tehnične obravnavne. Poedina cena 8 Din. Poskusna številka 8 Din

Wiener Radioverlag, Wien I.,

Postaložigasse 6/33.

DOBRE LASTNOSTI
finega čistila za čevlje so te-le:

Mazilo je mehko in se dobro razmaže; daje čevlju takoj lep, temen sijaj. Usnje ostane zmiraj voljno. In te lastnosti ima

Indian Pasta

Ze pri uporabi prve doze se bode o tem prepričali.

Branko Mejovšek

Maribor, Tattenbachova ulica 13

nudi najceneje: premog, drva, kolobare, koks, kovaški premog, ogije, cement. — Točna poštrežba.